

ПРАВИЛНИК

ЗА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ НА ВИСШЕТО УЧИЛИЩЕ ПО ЗАСТРАХОВАНЕ И ФИНАНСИ

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Този правилник регламентира ръководството, изпълнителите, формите за организация и финансирането на научноизследователската дейност във Висшето училище по застраховане и финанси, наричано по-нататък „висшето училище” или „училището”.

Чл. 2. (1) Научноизследователската дейност по смисъла на този правилник обхваща проучвателна, аналитична, консултантска, експертна и други творчески дейности.

(2) Дейностите по ал. 1 се осъществяват системно с цел да се придобият нови знания, да се увеличи обемът на вече придобити знания, както и да се постигне тяхното прилагане в образованието, науката и обществената практика и повишаване на научната квалификация на осъществяващите ги лица във висшето училище.

(3) Осъществяването на научни изследвания е неделима част от дейността на членовете на академичния състав на висшето училище.

(4) Научните изследвания в приоритетни области на икономиката и практиката се насърчават от ръководството на висшето училище.

Глава втора РЪКОВОДСТВО НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ ВЪВ ВИСШЕТО УЧИЛИЩЕ

Чл. 3. (1) Научноизследователската дейност във висшето училище се ръководи от заместник-ректора по научноизследователската дейност.

(2) Заместник-ректорът по научноизследователската дейност:

1. подпомага ректора във връзка с научноизследователската дейност и във връзка с обучението на докторанти във висшето училище и го представлява в случаите, когато е упълномощен от него;

2. прави предложение пред академичния съвет за основните насоки на научната политика на висшето училище;

3. внася ежегодно в академичния съвет годишни планове за научната дейност във висшето училище и отчети за тяхното изпълнение;
4. предлага за назначаване от ректора на ръководители и участници в изследователски проекти и консултантски договори;
5. контролира съвместно с ректора изпълнението на изследователски проекти и консултантски договори;
6. контролира съвместно с ректора и финансовия директор разходването на средствата по фонд „Научни изследвания” на висшето училище;
7. контролира дейността на Центъра за научни изследвания към висшето училище;
8. ръководи съвета на докторските програми към висшето училище;
9. решава и други въпроси във връзка с научноизследователската дейност на академичния състав, студентите и докторантите в рамките на предоставените му правомощия от ректора или от академичния съвет.

Чл. 4. Специфични функции по ръководство и контрол на научно-изследователската дейност на академичния състав, студентите и докторантите във висшето училище изпълняват ректорът и заместник-ректора по научноизследователската дейност, ръководителите на катедрите, и академичният съвет.

Глава трета

ЦЕНТЪР ЗА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ ВЪВ ВИСШЕТО УЧИЛИЩЕ ПО ЗАСТРАХОВАНЕ И ФИНАНСИ

Чл. 5. (1) Центърът за научни изследвания е структурно звено на ВУЗФ, за реализиране на дейности свързани с академична, научноизследователска и научно-приложна дейност.

(2) В рамките на организационно-функционалната структура на ВУЗФ, Центърът за научни изследвания е на пряко подчинение на заместник-ректора по научноизследователската дейност.

(3) Със заповед на заместник-ректора по научноизследователската дейност се определят програмните направления на Центъра за научни изследвания и техните ръководители.

Чл. 6. (1) Академичната, научно-изследователската и научно-приложната дейност в Центъра за научни изследвания във ВУЗФ включва създаването на нови академични и научни знания и/или научно-приложни продукти, както и такива за обосноваване и развитие на образованието и обучението в областта на науката, икономиката, финансите и иновациите

(2) С помощта на Центъра за научни изследвания се уреждат отношенията при използване на продуктите от научни изследвания и други обекти на интелектуална собственост, реализирани във ВУЗФ в работно време, с финансови и материални средства на ВУЗФ и създадени при изпълнение на задължения, произтичащи от трудови или други договорни

отношения или върху които са придобити права по друг начин - регламентирани в Правилника за управление на правата върху обекти на интелектуална собственост.

Чл. 7. (1) Центърът за научни изследвания:

1. Участва при разработването на стратегията за развитието на висшето училище в частта за приоритетите и целите на научноизследователската му дейност;

2. Подпомага заместник-ректора по научноизследователската дейност при подготовката и провеждането на научни форуми във висшето училище;

3. Осъществява и други дейности, възложени от заместник-ректора по научноизследователската дейност, от ректора или от академичния съвет на висшето училище.

(2) Основните цели на Центъра за научни изследвания включват:

1. да допринася за изграждането и развитието на капацитета на академичния състав на ВУЗФ за осъществяване на научна и научно-приложна дейност, както и реализиране на научни изследвания в области свързани с образователния профил на висшето училище;

2. да предоставя възможности за съвместни научно-приложни изследвания с образователни и научни институции и организации, в национален и международен план;

3. да осъществява научно-приложно и практическо ориентирано сътрудничество с национални и международни бизнес партньори;

4. да засилва екипността при реализиране на научни и научно-приложни изследвания, включително с участието на обучаващите се във висшето училище лица в бакалавърски, магистърски и докторски програми на ВУЗФ;

5. да предоставя възможност и да стимулира участието на членовете на академичния състав на ВУЗФ в научно-приложни изследвания и проектна дейност, включително и финансирани със средства по национални и международни програми, както и финансирани от национални и международни донорски организации;

6. да популяризира сред широката общественост резултати от научно-приложни изследвания реализирани от висшето училище.

Глава четвърта **ИЗПЪЛНИТЕЛИ НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА** **ДЕЙНОСТ ВЪВ ВИСШЕТО УЧИЛИЩЕ**

Чл. 8. (1) Научноизследователска дейност се осъществява от отделни изследователи-членове на академичния състав на висшето училище,

докторанти, студенти и външни специалисти или от техни обединения в научни или програмни колективи.

(2) Членовете на академичния състав на висшето училище осъществяват научноизследователска дейност по всички направления и форми, определени с този правилник, съобразно своите възможности, без ограничения в броя на едновременно изпълняваните научни задачи.

(3) Членовете на академичния състав на висшето училище осъществяват научноизследователска дейност:

1. самостоятелно при:

а) изпълнението на научни поръчки, възложени от висшето училище;

б) изпълнението на задачи по сключени индивидуални договори за научноизследователска работа с външни организации и лица;

в) подготовката на научни трудове;

г) разработването на нови или усъвършенствани лекционни курсове;

д) изпълнението на задачи по сключени индивидуални договори за обучение на докторанти;

2. като членове на постоянни научни или временни програмни колективи за изпълнението на научни поръчки на висшето училище, по договори по международни проекти, договори за консултантски услуги и други форми;

3. като членове на научни колективи към международни изследователски центрове и други подобни структури, в които членува висшето училище.

(4) Членовете на академичния състав сами избират направленията и формите за осъществяване на научноизследователска дейност съобразно приоритетите на висшето училище.

(5) При необходимост висшето училище може да привлича за осъществяване на научноизследователска дейност и докторантско обучение и външни преподаватели, научни работници и специалисти от практиката.

(6) Научноизследователската дейност на членовете на академичния състав се подпомага от лица, изпълняващи технически и други спомагателни функции.

Чл. 9. Индивидуалното научно развитие на членовете на академичния състав на висшето училище се осъществява чрез:

1. различни форми на професионална специализация и обмен на опит в страната и в чужбина;

2. разработване на дисертации, монографии, студии, статии и други научни трудове и изследвания;

3. подготовка на лекционни курсове и учебна литература, необходима за обучението на студентите и докторантите в училището по съответните учебни дисциплини;

4. други форми, избрани от членовете на академичния състав.

Чл. 10. (1) Висшето училище насърчава и подпомага научното развитие на членовете на академичния състав чрез предоставяне на творчески отпуск, осигуряване на необходимата материално-техническа база, научно-техническа информация, консултантска помощ, специализации, финансови средства за участие във външни научни прояви, защита на дисертационни трудове и други начини за подпомагане.

(2) Ползването и отчитането на творчески отпуск става съгласно изискванията на чл. 55, ал. 2 от Закона за висшето образование и чл. 54 от Правилника за устройството и дейността на висшето училище.

Чл. 11. (1) Контролът при реализиране на научноизследователската дейност във висшето училище се осъществява от заместник-ректора по научноизследователската дейност, който при изпълнение на своите правомощия се подпомага от Центъра за научни изследвания към висшето училище.

(2) Наред с дейностите по ал. 1 Центърът за научни изследвания и докторантско обучение:

1. участва при разработването на стратегията за развитието на висшето училище в частта за приоритетите и целите на научноизследователската му дейност;

2. съдейства при разработването на годишни планове за научноизследователската дейност във висшето училище и отчети за тяхното изпълнение;

3. подпомага заместник-ректора по научноизследователската дейност при подготовката и провеждането на научни форуми във висшето училище;

5. осъществява и други дейности, възложени от заместник-ректора по научноизследователската дейност, ректора или академичния съвет на висшето училище.

Чл. 12. (1) Ректорът назначава по предложение на заместник-ректора по научноизследователската дейност ръководителите и участниците в изследователски проекти и консултантски договори.

(2) Ръководителите на изследователските проекти и консултантските договори следят за спазването на договорените условия и изисквания, както и за изпълнението на проектите и сключените договори, финансирани от външни източници.

Чл. 13. (1) Академичният съвет определя реда и начина за възлагане, отчитане, оценяване и признаване на научноизследователската дейност от членовете на академичния състав съобразно действащите нормативни актове, които гарантират авторските права и възнагражденията им.

(2) Индивидуалният принос в научноизследователската дейност на членовете на академичния състав на висшето училище се оценява при

тяхното атестиране по предварително оповестени критерии, както и при формиране на трудовото им възнаграждение.

Чл. 14. (1) Научноизследователската дейност на членовете на академичния състав на висшето училище се планира и отчита в индивидуалните планове за заетостта им за съответната учебна година.

(2) Научноизследователската дейност на докторантите се планира в техните индивидуални учебни планове и се отчита по календарни години за срока на обучението им.

Чл. 15. (1) Студентската научноизследователска дейност във висшето училище се осъществява в следните форми:

1. участие на студентите в съвместни разработки с членове на академичния състав в рамките на научноизследователските програми и проекти;

2. участие в международни проекти, обмяна на опит и други форми на международно студентско сътрудничество;

3. разработване на доклади от студентите под научното ръководство на членове на академичния състав на висшето училище;

4. участия в студентски научни конференции, организирани от висшето училище или от други институции;

5. публикуване на студентски доклади в изданията на висшето училище и в сборници с отличени доклади на студентските научни конференции;

6. други форми за осъществяване и популяризиране на студентски научни изследвания.

(2) Организацията и осъществяването на студентската научноизследователска дейност се подпомага от катедрите и студентския съвет към висшето училище.

(3) Докторантите във висшето училище могат да осъществяват научноизследователска дейност самостоятелно или в определените в ал. 1 форми за такава работа на студентите.

Глава пета

ФОРМИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ ВЪВ ВИСШЕТО УЧИЛИЩЕ

Чл. 16. Формите за организация на научноизследователската дейност във висшето училище са:

1. научноизследователски програми и проекти, финансиране със средства от фонд „Научни изследвания” на висшето училище или със средства от фонд „Научни изследвания” към Министерството на образованието и науката, Европейския съюз и други донори;

2. вътрешно и международно научноизследователско сътрудничество;

3. договори за научни разработки, поръчани от външни организации;
4. консултантска дейност;
5. научни прояви с местен, национален и международен характер;
6. други форми, съгласувани между изпълнителите и ръководството на висшето училище.

Чл. 17. (1) Научноизследователското сътрудничество във висшето училище се осъществява по договори на двустранна и многостранна основа или под друга форма на съгласуване на интересите с научни, научно-учебни, учебни и бизнес организации, с юридически и физически лица в страната и в чужбина.

(2) Сътрудничеството по ал. 1 се осъществява по инициатива на висшето училище, на катедрите, на отделни членове на академичния състав или на другата страна и с решение на академичния съвет.

(3) Целта на научноизследователското сътрудничество е повишаване на качеството и интернационализиране на научноизследователската дейност във висшето училище с цел достигане на равнището на международните стандарти и нивото на съвременната наука.

Чл. 18. (1) Планирането, осъществяването и ръководството на международното научноизследователско сътрудничество се уреждат съгласно законодателствата на съответните страни, сключените договори и този правилник.

(2) Собствеността върху научните продукти, резултат от международно научноизследователското сътрудничество, се урежда между страните-участници съобразно действащото законодателство за закрила на интелектуалната собственост в съответните страни, съгласно Правилника за управление на правата върху обекти на интелектуалната собственост във ВУЗФ и сключените договори за научноизследователско сътрудничество.

Чл. 19. (1) Висшето училище организира и провежда самостоятелно или в сътрудничество с други институции научни форуми с местен, национален и международен характер (конференции, симпозиуми, семинари, кръгли маси и други форуми).

(2) Научните форуми по ал. 1 целят издигането и укрепването на авторитета на висшето училище като научноизследователски център в областта на икономическата и финансовата наука и бизнес-практиката чрез популяризиране на резултатите от научноизследователската му дейност сред научната общност и потенциалните потребители на негови научни продукти.

Чл. 20. (1) Катедрите във висшето училище правят ежегодно предложения за включване в годишния план на научни форуми, организирани от висшето училище.

(2) Катедрите във висшето училище могат да провеждат научни форуми по тяхно решение за сметка на други финансови източници при

съгласуване с ръководството на висшето училище. Те могат да се организират самостоятелно или съвместно със заинтересовани организации и лица от страната и чужбина.

(3) Подготовката на научните форуми се осъществява от организационен комитет, като неговият състав се утвърждава от ректора. Когато научните форуми се провеждат съвместно с други организации и лица, ректорът определя членовете на организационния комитет от страна на висшето училище.

(4) Разходите по подготовката и провеждането на научните форуми се финансират по утвърдена от ректора план-сметка.

Чл. 21. (1) Материалите от научните форуми се публикуват изцяло или частично в изданията на висшето училище или в други специализирани издания.

(2) Научният продукт, разработен в изпълнението на договор за научен форум, е собственост на висшето училище или съвместна собственост с контрагента по договора.

Чл. 22. Издателството на висшето училище подпомага популяризирането на резултатите от научноизследователската дейност съгласно Правилника за издателската дейност на висшето училище.

Глава шеста

ФИНАНСИРАНЕ НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ ВЪВ ВИСШЕТО УЧИЛИЩЕ

Чл. 23. (1) Научноизследователската дейност във висшето училище се финансира със средства от фонд „Научни изследвания” на висшето училище, фонд „Научни изследвания” към Министерството на образованието и науката, програми на Европейския съюз и други донори.

(2) Фонд „Научни изследвания” на висшето училище има за цел да подпомага за осъществяването и развитието на научноизследователската дейност във висшето училище чрез цялостно или частично финансиране на изпълнението на програми и проекти, свързани с научното осигуряване на учебния процес, развитието на икономическата и финансовата наука и обществената практика, както и други дейности и задачи.

Чл. 24. (1) Фонд „Научни изследвания” на висшето училище се формира в левове и във валута и се разходва съгласно този правилник и решения на академичния съвет.

(2) Постъпилите средства по фонда от консултантски договори, договори по научноизследователски или образователни програми и проекти, финансирани от национални или от чуждестранни източници, се разходват съобразно клаузите на сключените договори.

Чл. 25. Средствата по фонд „Научни изследвания” на висшето училище се набират от:

1. бюджета на висшето училище;
2. договорени средства по международни образователни програми, изпълнявани съвместно с български и чуждестранни висши училища;
3. постъпления от български и чуждестранни юридически и физически лица за изпълнението на научни програми, задачи и научни прояви съвместно с висшето училище;
4. финансова помощ от правителствени, неправителствени и други организации;
5. постъпления от продажба на готови научни продукти, ноу-хау, документация и други резултати от дейности, финансирани със средства на фонда;
6. целеви средства от държавни органи, търговски дружества и други организации за изпълнението на научноизследователски програми, задачи и научни прояви, организирани съвместно с висшето училище;
7. приходи по сключени договори от висшето училище с външни организации и лица за осъществяване на научноизследователска и консултантска дейност съобразно клаузите на договорите;
8. дарения, завещания, наследства, спонсорство и реклама;
9. лихви по сметката на фонда;
10. други целеви приходи.

Чл. 26. (1) Средствата по фонд „Научни изследвания” на висшето училище се разходват за:

1. финансиране изпълнението на задачи по научноизследователски програми и проекти на висшето училище и сключени от него договори с външни организации и лица;
2. поощряване на членовете на академичния състав на висшето училище за осъществяването на научноизследователски програми и проекти с иновационен характер и голям практически принос;
3. награждаване на студенти във висшето училище за много добро представяне на студентски научни форуми и национални олимпиади;
4. организиране на научни прояви от висшето училище;
5. заплащане на такси за членовете на академичния състав, на студенти и докторанти за участие във външни научни форуми;
6. финансово подпомагане на научната квалификация на членовете на академичния състав на висшето училище (докторантура, хабилитиране, езикова подготовка, специализация и други форми за повишаване на квалификацията);
7. закупуване на научна литература, апаратура, софтуер и други продукти, както и заплащане на информационни продукти и услуги, необходими за осъществяване на научноизследователска дейност във висшето училище;
8. популяризиране и разпространение на резултатите от научноизследователската дейност във висшето училище чрез издателства,

средства за масово осведомяване, участие в панаири, изложби и други публични форуми;

9. командировки на членовете на академичния състав, студенти и докторанти в страната и в чужбина за участие в научни форуми и извършване на работа, свързана с научноизследователската дейност във висшето училище;

10. други разходи, свързани с предназначението на фонда.

(2) Средствата по фонд „Научни изследвания” на висшето училище се разходват съобразно следните основни изисквания към финансираните дейности от фонда и продуктите от тях:

1. да имат практико-приложен характер;
2. да притежават оригиналност;
3. да са продаваеми и да гарантират възвръщаемост на средствата.

Чл. 27. Контролът за разходването на средствата по фонд „Научни изследвания” на висшето училище се осъществява от ректора, заместник-ректора по научноизследователската дейност и финансовия директор на висшето училище.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Този правилник отменя Правилника за научноизследователската дейност във Висшето училище по застраховане и финанси, приет на заседание на Висшия училищен съвет с Протокол № 4 от 29.09.2005 г. Този правилник отменя също така и Правилника на Лабораторията за научно-приложни изследвания към ВУЗФ, приет на заседание на Академичния съвет с Протокол № 12 от 10.11.2022 г.

§ 2. Неуредените в настоящия правилник въпроси във връзка с научноизследователската дейност се решават от ректора или от академичния съвет съобразно техните компетенции.

Правилникът е приет на заседание на академичния съвет с Протокол № 2 от 22.02.2007 г., изменен и допълнен с Протокол № 7 от 09.11.2007 г., Протокол № 1 от 15.01.2009 г., Протокол № 3 от 26.07.2011 г., Протокол № 5 от 01.12.2011 г., Протокол № 1 от 10.01.2013 г., Протокол № 2 от 16.01.2014 г., Протокол № 6 от 28.07.2014 г., Протокол № 3 от 11.05.2015 г. Протокол № 2 от 27.03.2019 г. и Протокол № 3 от 17.05.2024 г.